

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

Targowisko Miejskie w Kostrzynie n/Odrą

Opracował:

RZECZOZNAWCA DS ZABEZPIECZEŃ
PRZECIWPOŻAROWYCH

B. Krukar

bryg. w st. spocz. mgr inż. Bogdan Krukar, nr upr. 389/99

Kostrzyn nad Odrą - luty 2007r.

SPIS TREŚCI

1. Charakterystyka zagrożenia pożarowego obiektu.
  - 1.1. Charakterystyka warunków budowlanych obiektu.
    - 1.1.1. Ustalenie klasy odporności pożarowej pawilonów handlowych.
    - 1.1.2. Zagrożenie wybuchem na terenie Targowiska.
    - 1.1.3. Klasyfikacja Targowiska do kategorii zagrożenia ludzi.
    - 1.1.4. Gęstość obciążenia ogniowego na terenie obiektów Targowiska.
    - 1.1.5. Określenie grup pożarów, które mogą wystąpić na terenie Targowiska.
  - 1.2. Warunki ewakuacji.
    - 1.2.1. Określenie długości przejść ewakuacyjnych.
    - 1.2.2. Określenie długości dojazdów ewakuacyjnych.
    - 1.2.3. Wyjścia ewakuacyjne z terenu Targowiska.
    - 1.2.4. Oznakowanie znakami ewakuacyjnymi.
    - 1.2.5. Podział na strefy pożarowe.
  - 1.3. Instalacje i urządzenia techniczne.
    - 1.3.1. Instalacje grzewcze.
    - 1.3.2. Instalacje energetyczne.
  - 1.4. Potencjalne źródła pożaru.
2. Zasady zapobiegania możliwości powstania pożaru.
  - 2.1. Wymagania ogólne.
  - 2.2. Używanie lub przechowywanie materiałów niebezpiecznych pożarowo.
  - 2.3. Podstawowe wskazania przeciwpożarowe podczas eksploatacji instalacji i urządzeń elektrycznych.
  - 2.4. Wymagania przeciwpożarowe dla przewodów kominowych.
  - 2.5. Zasady poddawania przeglądowi technicznemu i czynnościom konserwacyjnym podręcznego sprzętu gaśniczego.

- 2.6. Zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej.
  - 2.6.1. Zadania i obowiązki zarządcy Targowiska.
  - 2.6.2. Zadania i obowiązki właścicieli/użytkowników pawilonów handlowych.
  - 2.6.3. Zadania i obowiązki pracowników ochrony Targowiska.
- 2.7. Wskazania przeciwpożarowe przy prowadzeniu prac niebezpiecznych pożarowo.
- 3. Rozmieszczenie podręcznego sprzętu gaśniczego.
- 4. Organizacja akcji ewakuacyjnej.
  - 4.1. Czynniki powodujące utrudnienia w ewakuacji.
  - 4.2. Poruszanie się w warunkach zadymienia.
  - 4.3. Zasady ogłaszania alarmu.
  - 4.4. Ogólne zasady organizacji akcji ewakuacyjnej.
- 5. Postępowanie na wypadek pożaru.
- 6. Organizacja i zasady zaznajamiania pracowników z przepisami przeciwpożarowymi.
- 7. Telefony alarmowe.
- 8. Wykaz podstawowych przepisów przeciwpożarowych obowiązujących na terenie obiektu.

AKTUALIZACJA „INSTRUKCJI BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO”

Zgodnie z § 6.3 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 kwietnia 2006 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. nr 80, poz. 563) „Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego” powinna być poddawana aktualizacji, co najmniej raz na dwa lata, a także po takich zmianach sposobu użytkowania obiektu, które wpływają na zmianę warunków ochrony przeciwpożarowej.

Lp.	Data aktualizacji	Imię i nazwisko osoby dokonującej aktualizacji
1.	10.02.2009	<i>[Signature]</i> INSPEKTOR
2.	07.09.2011	<i>[Signature]</i> INSPEKTOR
3.	20.02.2014	<i>[Signature]</i> INSPEKTOR
4.	04.12.2017	<i>[Signature]</i> INSPEKTOR
5.	02.07.2021	<i>[Signature]</i> INSPEKTOR

Aktualizacji „Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego” dokonuje zarządca Targowiska.

Ochrona przeciwpożarowa polega na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia i mienia przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem poprzez:

- zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia;
- zapewnienie sił i środków do zwalczania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia;
- prowadzenie działań ratowniczych.

Zarządca Targowiska oraz właściciele pawilonów handlowych na jego terenie, zapewniając jego ochronę przeciwpożarową, obowiązani są w szczególności:

- przestrzegać przeciwpożarowych wymagań budowlanych, instalacyjnych i technologicznych;
- wyposażyć teren Targowiska i pawilony handlowe w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i podręczny sprzęt gaśniczy;
- zapewnić konserwację oraz naprawy urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic w sposób gwarantujący ich sprawne i niezawodne funkcjonowanie;
- zapewnić osobom przebywającym na terenie Targowiska bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji;
- przygotować teren Targowiska do prowadzenia akcji ratowniczej;
- zapoznać pracowników z przepisami przeciwpożarowymi;
- ustalić sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Odpowiedzialność za realizację obowiązków z zakresu ochrony przeciwpożarowej spoczywa w całości lub części na zarządcy i właścicielach pawilonów handlowych, w zakresie wynikającym z umowy cywilnoprawnej ustanawiającej zarząd lub użytkowanie.

Powyższy zapis jest zawarty w aktualnie obowiązującej ustawie o ochronie przeciwpożarowej z dnia 24 sierpnia 1991r. (tekst jednolity: Dz. U. 2002 r. Nr 147 poz. 1229 z późn. zm.).

Szczegółowe zasady ochrony przeciwpożarowej i zabezpieczenia przeciwpożarowego budynków oraz wyposażenia ich w sprzęt, urządzenia przeciwpożarowe i ratownicze, wynikają z rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 kwietnia 2006r. (Dz.U. Nr 80, poz. 563).

W oparciu o przytoczone akty prawne, całokształt przedsięwzięć w zakresie organizacyjnym jak również technicznym, związany z ochroną przeciwpożarową terenu Targowiska spoczywa na jego zarządcy, którym są Miejskie Zakłady Komunalne Sp. z o.o. w Kostrzynie n/Odrą oraz właścicielach pawilonów handlowych użytkujących je na podstawie umów cywilnoprawnych zawartych z zarządcą.

W związku z powyższym odpowiedzialni są oni za zabezpieczenie terenu Targowiska przed bezpośrednimi i pośrednimi skutkami pożaru, innego miejscowego zagrożenia, oraz przede wszystkim za zapewnienie bezpieczeństwa pracownikom i innym użytkownikom obiektu w przypadku zaistnienia pożaru lub innego zagrożenia.

Dlatego też podstawowym celem „Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego” jest ustalenie wymagań przeciwpożarowych w zakresie organizacyjnym, technicznym i porządkowym oraz innych, które muszą być zachowane na terenie obiektu.

Postanowienia zawarte w „Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego” nie naruszają przepisów szczegółowych dotyczących ochrony przeciwpożarowej oraz innych przepisów i aktów normatywnych w tym zakresie oraz wymagań wynikających z "Regulaminu Przygranicznego Targowiska Miejskiego w Kostrzynie nad Odrą".

1. CHARAKTERYSTYKA ZAGROŻENIA POŻAROWEGO OBIEKTU.

1.1. Charakterystyka warunków budowlanych obiektu.

Targowisko jest tymczasowym obiektem budowlanym wykonanym w formie zadaszonych zespołu kiosków - pawilonów handlowych.

Na jego terenie zlokalizowanych jest ogółem 942 pawilony handlowe głównie o powierzchni 4, 6 i 12 m², w tym 10 pawilonów gastronomicznych.

Teren targowiska zajmuje powierzchnię 37000 m².

1.1.1. Ustalenie klasy odporności pożarowej pawilonów handlowych.

Pawilony handlowe na terenie Targowiska są obiektami tymczasowymi.

Pawilony posiadają zróżnicowaną konstrukcję. Większość z nich wykonana jest z blachy, a tylko około 20-tu szt. wykonana jest z drewna lub płyt warstwowych.

Poszczególne pawilony są w zakresie odporności ogniowej obiektami bezklasowymi, co oznacza że na obszarze całego Targowiska, w przypadku zaistnienia pożaru, jego rozwój i rozprzestrzenianie się nie jest ograniczane żadnymi przegrodami budowlanymi.

Zadaszenia ciągów pieszych są wykonane z poliwęglanu: kapiącego pod wpływem ognia i nie spełniającego wymagania w zakresie rozprzestrzeniania ognia - NRO.

Przestrzenie pomiędzy zadaszeniem ciągów pieszych i dachami pawilonów "zamknięte" są z zastosowaniem różnego typu materiałów.

1.1.2. Zagrożenie wybuchem na terenie Targowiska.

Na terenie Targowiska nie występują obiekty zagrożone wybuchem.

Zarządca nie dopuszcza na jego terenie składowania, użytkowania i handlu materiałami niebezpiecznymi pożarowo. Na terenie żadnego z pawilonów handlowych nie wyznacza się stref zagrożenia wybuchem.

1.1.3. Klasyfikacja Targowiska do kategorii zagrożenia ludzi.

Teren Targowiska kwalifikuje się do kategorii zagrożenia ludzi ZL I.

1.1.4. Gęstość obciążenia ogniowego na terenie obiektów Targowiska.

Teren Targowiska, ze względu na pełnioną funkcję, kwalifikuje się do kategorii zagrożenia ludzi - nie zachodzi dla niego wymóg określenia gęstości obciążenia ogniowego.

Na terenie Targowiska nie występują obiekty magazynowe.

1.1.5. Określenie grup pożarów, które mogą wystąpić na terenie Targowiska.

Analiza materiałów palnych i instalacji występujących na terenie pawilonów handlowych wykazuje, że może na ich terenie dojść do powstania pożarów:

- ciał stałych pochodzenia organicznego (drewno, papier, tkaniny) – grupa pożarów **A**,
- cieczy palnych (środki chemii gospodarczej) – grupa pożarów **B**,
- pożary tłuszczów spożywczych (lokale gastronomiczne) - grupa pożarów **F**,
- instalacji elektrycznych pod napięciem.

1.2. Warunki ewakuacji.

1.2.1. Określenie długości przejść ewakuacyjnych.

Zgodnie z warunkami technicznymi jakim muszą odpowiadać budynki, długość przejść¹ ewakuacyjnych na terenie pawilonów handlowych mogą wynosić do 40 m. Wymagania w powyższym zakresie są spełnione. Na terenie pawilonów handlowych, przystosowanych do pobytu na ich terenie ludzi, długości przejść ewakuacyjnych nie przekraczają 5 m.

¹ Długość przejścia – odległość w pomieszczeniu od najdalszego miejsca w którym może przebywać człowiek do wyjścia z tego pomieszczenia na drogę ewakuacyjną.

1.2.2. Określenie długości dojsć ewakuacyjnych.

Zgodnie z warunkami technicznymi jakim muszą odpowiadać budynki, długość dojsć² ewakuacyjnych na terenie Targowiska może wynosić 40 m .

Na terenie Targowiska wymagania w powyższym zakresie są spełnione.

Z każdej części targowiska zapewnione są dwa kierunki dojścia.

Poszczególne ciągi piesze posiadają szerokość min. 2.0 m.

1.2.3. Wyjścia ewakuacyjne z terenu Targowiska.

Z terenu Targowiska zapewnionych jest pięć wyjść, które w godzinach jego pracy pozostają stale otwarte.

1.2.4. Oznakowanie znakami ewakuacyjnymi.

Kierunki ewakuacji na terenie Targowiska są oznakowane znakami ewakuacyjnymi zgodnie z PN-N-01256-5. Wielkości znaków zgodne z PN-92/N-01256/02 Znaki bezpieczeństwa. Ewakuacja.

Rozmieszczenie znaków ewakuacyjnych:

- znak „WYJŚCIE EWAKUACYJNE”
  - nad wyjściami z terenu Targowiska;
- znak „Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej w lewo/prawo”
  - na skrzyżowaniach ciągów pieszych.

Najmniejsza dopuszczalna wielkość znaku „Wyjście ewakuacyjne” 200 x 400 mm.

Rozmieszczenie znaków zapewnia widoczność kierunku do najbliższego wyjścia ewakuacyjnego z każdego punktu ciągów pieszych.

---

² Długość dojścia – odległość od wyjścia z pomieszczenia na drogę ewakuacyjną do wyjścia do innej strefy pożarowej lub na zewnątrz budynku.

1.2.5. Podział na strefy pożarowe.

Przyjęto dla Targowiska, przez analogię, dopuszczalną wielkość strefy pożarowej jak dla budynków jednokondygnacyjnych kwalifikowanych do kategorii zagrożenia ludzi ZL I (10000 m²) - wielkość ta nie jest przekroczona.

1.3. Instalacje i urządzenia techniczne.

1.3.1. Instalacje grzewcze.

Pawilony handlowe nie posiadają ogrzewania, z wyjątkiem pawilonów gastronomicznych i sklepu meblowego, które mogą być wyposażane w ogrzewanie elektryczne.

Nie dopuszcza się ogrzewania urządzeniami grzewczymi zasilanymi gazem propan-butan oraz kominkami opalanymi drewnem z otwartym paleniskiem, lub zamkniętym wkładem kominkowym.

1.3.2. Instalacje energetyczne.

Targowisko jest wyposażone w przeciwpożarowy wyłącznik prądu zlokalizowany przy złączu głównym zasilania energetycznego (przy transformatorze).

Po odcięciu dopływu prądu wyłącznikiem przeciwpożarowym będzie następował zanik napięcia we wszystkich obwodach instalacji elektrycznej na terenie Targowiska.

1.4. Potencjalne źródła pożaru.

Niebezpieczeństwo pożaru na terenie Targowiska wynika w szczególności z:

- palenia tytoniu przez osoby przebywające na terenie Targowiska w miejscach, w których mogą znajdować się materiały palne;
- wyrzucanie niedopałków papierosów i zapalek do koszy ze śmieciami;

- występowanie na terenie Targowiska i poszczególnych obiektów handlowych instalacji elektroenergetycznej, nad której stanem technicznym nadzór jest utrudniony i która może ulegać częstym uszkodzeniom przez osoby dokonujące zakupów;
- możliwość wadliwego zadziałania instalacji i urządzeń elektroenergetycznych, przeciążenie instalacji i urządzeń poprzez podłączenie nadmiernej ilości odbiorników energii elektrycznej, dokonywanie prowizorycznych napraw instalacji;
- stosowanie na terenie pawilonów handlowych, pomimo obowiązującego zakazu, różnego rodzaju elektrycznych urządzeń grzewczych w pobliżu materiałów palnych,
- prowadzenie prac remontowych polegających na cięciu lub spawaniu metali, bez zachowania ostrożności i zastosowania wymaganych zabezpieczeń przeciwpożarowych;
- celowe działanie w celu dokonania podpalenia.

2. ZASADY ZAPOBIEGANIA MOŻLIWOŚCI POWSTANIA POŻARU.

2.1. Wymagania ogólne.

W celu nie dopuszczenia do powstania pożaru na terenie Targowiska wszystkie osoby przebywające na jego terenie zobowiązane są do przestrzegania następujących zasad bezpieczeństwa pożarowego.

W pawilonach handlowych i na terenie przylegającym do nich, zabronione jest wykonywanie czynności, które mogą spowodować pożar, jego rozprzestrzenienie się, utrudnienie prowadzenia działań ratowniczych lub ewakuacji, a w szczególności:

1. Używanie otwartego ognia i palenie tytoniu w miejscach występowania lub składowania cieczy łatwo zapalnych.
2. Prowadzenia prac niebezpiecznych pożarowo – bez przestrzegania zasad ich bezpiecznego prowadzenia określonych w punkcie 2.7. Instrukcji.
3. Garażowania pojazdów silnikowych.

4. Tarasowania i zawężania dróg pożarowych poprzez parkowanie pojazdów, rozstawianie w ich obszarze straganów itp.
5. Spalanie śmieci i odpadów w miejscu umożliwiającym zapalenie znajdujących się w pobliżu obiektów i materiałów.
6. Rozgrzewania za pomocą ognia otwartego smoły i innych materiałów w odległości mniejszej niż 10 m od pawilonów handlowych.
7. Przelewania cieczy niebezpiecznych pożarowo.
8. Przechowywania lub użytkowania butli z gazami palnymi (z wyłączeniem pawilonów gastronomicznych).
9. Składowanie materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0.5m od:
  - urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą się nagrzewać do temperatury przekraczającej 100°C,
  - linii kablowych o napięciu powyżej 1kV, przewodów uziemiających oraz przewodów odprowadzających instalacji odgromowych.
10. Składowanie materiałów palnych na ciągach komunikacyjnych służących celom ewakuacji.
11. Ustawianie na ciągach komunikacyjnych jakichkolwiek przedmiotów utrudniających ewakuację.
12. Uniemożliwianie, lub ograniczanie dostępu do:
  - wyjść ewakuacyjnych,
  - wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego,
  - podręcznego sprzętu gaśniczego.
13. Przeciążanie instalacji elektroenergetycznych oraz eksploatawanie instalacji uszkodzonych.

2.2. Używanie lub przechowywanie materiałów niebezpiecznych pożarowo.

Materiały niebezpieczne pożarowo:

- ciecze palne o temperaturze zapłonu poniżej 55°C;
- gazy palne;
- ciała stałe wytwarzające w zetknięciu z wodą lub parą wodną gazy palne;
- materiały zapalające się samorzutnie w powietrzu;

- materiały wybuchowe i pirotechniczne;
- materiały mające skłonność do samozapalenia się.

Na terenie Targowiska zabroniony jest handel materiałami niebezpiecznymi pożarowo.

Materiały tego typu mogą być stosowane jedynie w trakcie prac remontowo-budowlanych wykonywanych na terenie Targowiska. W takich sytuacjach należy przestrzegać następujących zasad bezpieczeństwa pożarowego:

1. Wszystkie czynności związane z wykorzystaniem, przechowywaniem i transportem materiałów należy wykonywać zgodnie z warunkami ochrony przeciwpożarowej określonymi przez producenta.
2. Materiały należy przechowywać w sposób uniemożliwiający powstanie pożaru, lub wybuchu w następstwie procesu składowania, lub wskutek wzajemnego ich oddziaływania.
3. Ciecze o temperaturze zapłonu poniżej 55°C należy przechowywać w pojemnikach wykonanych z materiałów co najmniej trudno zapalnych, wyposażonych w szczelne zamknięcia, odprowadzające ładunki elektryczności statycznej, a pojemniki szklane z cieciami powinny być zabezpieczone przed stłuczeniem.
4. Nie należy przechowywać cieczy o temperaturze zapłonu poniżej 55°C w pojemnikach nie przystosowanych do tego celu.
5. Pojemniki w których przechowywane są materiały niebezpieczne winne posiadać wszystkie oznakowania jakie umieścił na nich producent materiału, a w przypadku zmiany opakowania przez użytkownika, oznakowania te powinny zostać przeniesione na nowe opakowanie.
6. Przy stosowaniu w pomieszczeniach cieczy o temperaturze zapłonu do 21°C należy zapewnić skuteczną wentylację.
7. W obiektach zabrania się korzystania z butli z gazem propan-butan (z wyłączeniem pawilonów gastronomicznych).

8. Na terenie pawilonów gastronomicznych dopuszcza się posiadanie maksymalnie dwóch butli z gazem (butla użytkowana + zapas). Podłączenia butli do urządzeń gazowych może dokonywać osoba przeszkolona w tym zakresie przez dystrybutora gazu.
9. Prace remontowe przy wykorzystaniu cieczy palnych należy wykonywać poza terenem Targowiska, a w innych przypadkach ich prowadzenia należy zapewnić ich skuteczną wentylację i wyeliminować wszystkie źródła ognia.

2.3. Podstawowe wskazania przeciwpożarowe przy eksploatacji instalacji i urządzeń elektrycznych.

1. Instalacje i urządzenia elektryczne znajdujące się na wyposażeniu obiektów, powinny pod względem bezpieczeństwa pożarowego odpowiadać warunkom technicznym określonym w Polskich Normach i przepisach szczegółowych.
2. Instalacje i urządzenia elektryczne należy użytkować i utrzymywać w stanie zgodnym z warunkami technicznymi i wymogami ustalonymi przez producenta, a w szczególności **należy poddawać je okresowej kontroli i konserwacji, co najmniej raz na 5 lat**, w zakresie stanu sprawności połączeń, osprzętu, zabezpieczeń i środków ochrony od porażeń, oporności izolacji przewodów oraz uziemień instalacji i aparatów - zgodnie z art.62 ustawy Prawo Budowlane.

Za terminowe wykonywanie badań i przeglądów instalacji elektrycznych na terenie pawilonów handlowych, oraz prawidłowym dokumentowaniem tych czynności odpowiedzialni są właściciele/użytkownicy poszczególnych pawilonów.

Za terminowe wykonywanie badań i przeglądów instalacji elektrycznych wspólnych dla całego Targowiska, oraz prawidłowym dokumentowaniem tych czynności odpowiedzialny jest zarządca Targowiska.

3. Podstawowe wskazania przeciwpożarowe w odniesieniu do instalacji i urządzeń elektroenergetycznych:
  - przeciwpożarowe wyłączniki prądu powinny być oznakowane zgodnie z Polską Normą;

- aby nie dopuścić do nadmiernego nagrzewania się przewodów i zapalenia izolacji, należy dobrać odpowiedni przekrój przewodu elektrycznego do występującego obciążenia;
- w zależności od warunków przewody powinny być odporne na uszkodzenia mechaniczne, podwyższoną temperaturę, zawilgocenia, substancje chemiczne;
- każdy przewód doprowadzający prąd do odbiornika powinien być zabezpieczony odpowiednimi bezpiecznikami w głównej tablicy rozdzielczej, tablicy licznikowej oraz w samym odbiorniku energii elektrycznej, np. silniki;
- w miejsce uszkodzonego bezpiecznika należy każdorazowo założyć nowy bezpiecznik, zabronione jest dokonywanie napraw bezpieczników;
- na przewodach nawet prowadzonych w rurkach izolacyjnych nie wolno nic wieszać, opierać drabin ani przygniatać ich ciężkimi przedmiotami;
- zabronione jest użytkowanie instalacji posiadających uszkodzoną izolację;
- nie należy używać przenośnych punktów świetlnych w pomieszczeniach bez klosza ochronnego;
- przerwanych przewodów elektrycznych nie należy łączyć przez skręcenie końców drutów - muszą one być zlutowane albo połączone za pomocą zacisków, skuwek lub w inny technicznie dozwolony sposób, a miejsce połączenia musi być zaizolowane odpowiednio do izolacji przewodów;
- przewodów zasilających punktów świetlnych oraz innych przenośnych odbiorników prądu nie wolno układać pod palnymi wykładzinami oraz na drogach i przejściach bez specjalnych osłon zabezpieczających przed zgnieceniem;
- w pomieszczeniach, w których stosuje się materiały palne, osprzęt elektryczny musi być wykonany zgodnie z warunkami technicznymi, jakim powinny odpowiadać instalacje i urządzenia elektroenergetyczne w tego typu pomieszczeniach;

- wypusty oświetleniowe wewnątrz pawilonów handlowych powinny być zakończone łączem świecznikowym oraz haczykiem do zawieszania - lampa nie może wisieć na kablu elektrycznym;
  - po zakończeniu pracy lub opuszczeniu pomieszczenia należy wyłączyć spod napięcia elektrycznego wszystkie odbiorniki prądu poza urządzeniami oświetlenia nocnego oraz innymi urządzeniami i instalacjami przystosowanymi do ciągłej pracy pod napięciem.
4. Wszystkie prace konserwacyjne, remontowe oraz naprawcze przy instalacjach i urządzeniach elektroenergetycznych mogą prowadzić jedynie elektrycy posiadający stosowne uprawnienia i kwalifikacje zawodowe.

2.4. Wskazania przeciwpożarowe dla przewodów kominowych.

1. **Co najmniej raz w roku** należy poddać okresowej kontroli polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego sprawności przewodów kominowych (dymowych, spalinowych i wentylacyjnych) - zgodnie z art.62 ustawy Prawo Budowlane.
2. W obiektach gastronomicznych należy usuwać zanieczyszczenia z przewodów dymowych i spalinowych - **co najmniej razy w miesiącu**. Częstotliwość czyszczenia przewodów kominowych wynika z postanowień § 30 rozporządzenia MSWiA (2).

Za terminowe przeprowadzanie badań i czyszczenia przewodów kominowych na terenie pawilonów handlowych, oraz prawidłowym dokumentowaniem tych czynności odpowiedzialni są właściciele/użytkownicy poszczególnych pawilonów.

2.5. Zasady poddawania przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym podręcznego sprzętu gaśniczego.

Gaśnice i agregaty gaśnicze powinny być poddawane przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym nie rzadziej niż raz w roku w sposób zgodny z instrukcją ustaloną przez producenta.

Potwierdzenia wykonania przeglądu technicznego i czynności konserwacyjnych dokonuje się przez trwałe umieszczenie na gaśnicy kontrolki z określeniem:

- osoby / firmy dokonującej przeglądu z podaniem danych teleadresowych,
- daty wykonania kontroli,
- daty następnej kontroli.

Przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne muszą być wykonywane przez wyspecjalizowane firmy.

Za terminowe wykonywanie przeglądów technicznych podręcznego sprzętu gaśniczego będącego na wyposażeniu poszczególnych pawilonów handlowych, oraz prawidłowym dokumentowaniem tych czynności odpowiedzialni są właściciele/użytkownicy poszczególnych pawilonów.

Za terminowe wykonywanie przeglądów technicznych podręcznego sprzętu gaśniczego będącego na wyposażeniu Targowiska, oraz prawidłowym dokumentowaniem tych czynności odpowiedzialny jest zarządca Targowiska.

2.6. Zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

2.6.1. Zadania i obowiązki zarządcy Targowiska.

Do zadań zarządcy Targowiska należy:

- znajomości i przestrzegania obowiązujących przepisów, instrukcji i wskazań przeciwpożarowych wynikających z „Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego”, oraz egzekwowania od użytkowników Targowiska i podległych pracowników znajomości i przestrzegania tych przepisów;
- sprawowania stałego nadzoru nad stanem bezpieczeństwa pożarowego terenu Targowiska;
- organizowania i zapewnienia skutecznej kontroli stanu zabezpieczenia przeciwpożarowego terenu Targowiska po zakończeniu jego pracy;

- usuwania, lub natychmiastowego zgłaszania właściwym służbom nieprawidłowości w zabezpieczeniu przeciwpożarowym obiektów Targowiska;
- organizacji i zapewnienia właściwego toku szkolenia wstępnego w zakresie ochrony przeciwpożarowej nowo przyjętych pracowników, udziału pracowników w organizowanych szkoleniach okresowych i ewakuacyjnych (pracownicy posiadający umowę o pracę z MZK);
- wyposażenia Targowiska w „Instrukcje postępowania na wypadek pożaru”;
- zapewnienie wyposażenia terenu Targowiska w sprzęt i urządzenia przeciwpożarowe zgodnie z określonymi w „ Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego ” wskazaniem i etatyzacją;
- egzekwowania przestrzegania zakazu używania sprzętu i urządzeń przeciwpożarowych do celów nie związanych z ochroną przeciwpożarową oraz samowolnego przemieszczania tego sprzętu;
- prowadzenia nadzoru i kontroli nad pracami pożarowo niebezpiecznymi wykonywanymi na terenie Targowiska;
- prowadzenie dokumentacji dotyczącej spraw ochrony przeciwpożarowej;
- uczestniczenie w pracach komisji ustalających przyczyny zaistniałych pożarów i innych zdarzeń;
- opracowywanie planów remontów obiektów i urządzeń z uwzględnieniem poprawy ich stanu bezpieczeństwa pożarowego;
- wnioskowanie o ukaranie winnych naruszenia przepisów przeciwpożarowych, spowodowania zagrożenia lub pożaru.

2.6.2. Zadania i obowiązki właścicieli/użytkowników pawilonów handlowych.

Właściciele/użytkownicy pawilonów handlowych zobowiązani są do:

- utrzymywania w stanie sprawności technicznej zgodnej z wymaganiami ochrony przeciwpożarowej, urządzeń i instalacji: elektroenergetycznych, grzewczych i kominowych, podręcznego sprzętu gaśniczego oraz zapewnienie dokonywania ich okresowych przeglądów i konserwacji;

- nadzoru nad stanem instalacji technicznych w obiekcie, prowadzenie bieżącej kontroli ich stanu technicznego;
- przestrzegania zakazu użytkowania oraz handlu materiałami niebezpiecznymi pożarowo;
- przestrzegania zakazu zabudowywania przestrzeni pomiędzy zadaszeniem ciągów pieszych i dachem pawilonu handlowego;
- przestrzegania zakazu przebudowy i modernizacji pawilonów bez uzyskania pozwolenia i określenia warunków przez zarządcę Targowiska;
- przestrzegania zakazu zawężania szerokości ciągów pieszych i wyjść z terenu Targowiska;
- czynnego uczestnictwa w akcji ratowniczo-gaśniczej (współpraca z osobą kierującą tymi działaniami);
- organizacji i zapewnienia właściwego toku szkolenia wstępnego w zakresie ochrony przeciwpożarowej nowo przyjętych pracowników, udziału pracowników w organizowanych szkoleniach okresowych i ewakuacyjnych (właściciele i pracownicy posiadający umowę o pracę z właścicielami poszczególnych pawilonów handlowych jako osobnych podmiotów gospodarczych);
- znajomości zasad i umiejętności obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego;
- znajomości zasad postępowania na wypadek powstania pożaru oraz prowadzenia akcji ratowniczej.

2.6.3. Zadania i obowiązki pracowników ochrony Targowiska.

Do obowiązków pracowników ochrony Targowiska należy:

- znajomość zasad i umiejętność obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego; znajomość zasad postępowania na wypadek powstania pożaru oraz prowadzenia akcji ewakuacyjnej oraz czynne uczestnictwo w tych działaniach;
- natychmiastowe usuwanie, lub zgłaszanie zarządcy Targowiska wszelkich nieprawidłowości w zakresie bezpieczeństwa pożarowego obiektu;

- bieżąca kontrola terenu Targowiska, w godzinach jego pracy oraz po opuszczeniu pomieszczeń przez pracowników i użytkowników ze szczególnym zwróceniem uwagi na występowanie wszelkich oznak pożaru;
- kontrola prac remontowych przeprowadzanych na terenie Targowiska po zakończeniu pracy przez dzierżawców i prowadzenie ewidencji w tym zakresie;
- bieżący nadzór nad przestrzeganiem przepisów bezpieczeństwa pożarowego przez osoby przebywające na terenie Targowiska;
- zgłaszanie zarządcy Targowiska wszystkich stwierdzonych uszkodzeń instalacji i urządzeń;
- nadzór nad zapewnieniem drożności dróg ewakuacyjnych i wyjść ewakuacyjnych z terenu Targowiska.

2.7. Wskazania przeciwpożarowe przy prowadzeniu prac niebezpiecznych pożarowo.

1. Prace remontowo-budowlane związane ze spawaniem, cięciem gazowym i mechanicznym, roztapianiem i podgrzewaniem materiałów, oraz inne prace z użyciem otwartego ognia prowadzone na terenie Targowiska, należy wykonywać w sposób uniemożliwiający powstanie pożaru lub wybuchu.

W tym celu należy:

- pomieszczenia lub miejsca, w których mają być wykonywane prace niebezpieczne pożarowo, należy oczyścić z palnych materiałów i zanieczyszczeń;
- palne przedmioty, lub niepalne w palnych opakowaniach oraz surowce i wyroby należy odsunąć na bezpieczną odległość od miejsca wykonywania prac celem uniemożliwienia ich zapalenia od rozprysków spawalniczych, iskier i temperatury, a w przypadku braku możliwości ich odsunięcia zabezpieczyć przed działaniem rozprysków spawalniczych przez osłonięcie np. kocem gaśniczym, arkuszami blachy lub w inny sposób;

- przed rozpoczęciem pracy należy sprawdzić, czy w sąsiednich pomieszczeniach nie znajdują się materiały lub przedmioty mogące ulec zapaleniu wskutek przewodnictwa i promieniowania cieplnego, rozprysków spawalniczych, lub iskiei;
- otwory przelotowe, instalacyjne, kablowe itp., znajdujące się w pobliżu miejsca spawania należy uszczelnić materiałem niepalnym, w celu nie dopuszczenia do przenikania rozprysków spawalniczych, lub iskiei do sąsiednich pomieszczeń;
- kable, przewody elektryczne, gazowe oraz instalacyjne z izolacją palną należy zabezpieczyć przed rozpryskami i uszkodzeniami mechanicznymi;
- nie należy prowadzić prac spawalniczych w pomieszczeniach, w których tego samego dnia wykonywano prace malarskie, lub inne przy użyciu substancji łatwo zapalnych;
- miejsca wykonywania prac spawalniczych należy wyposażyć w:
  - a/ pojemniki metalowe wypełnione wodą na odpadki drutu spawalniczego i elektrod,
  - b/ materiały izolacyjne i osłaniające niezbędne do zabezpieczenia toku prac spawalniczych,
  - c/ podręczny sprzęt gaśniczy (jedna gaśnica o masie środka gaśniczego min. 2kg);
- po zakończeniu prac należy przeprowadzić dokładną kontrolę rejonu wykonywania prac i pomieszczeń sąsiednich, celem stwierdzenia:
  - a/ czy nie pozostawiono tłących, lub żarzących się cząsteczek na stanowisku pracy, w jego otoczeniu lub pomieszczeniach sąsiednich;
  - b/ czy nie występują oznaki tlenia się materiałów, lub inne wskazujące na możliwość zaistnienia pożaru;
  - c/ czy został zdemontowany sprzęt spawalniczy, wyłączony ze źródeł zasilania i dostatecznie zabezpieczony przed dostępem osób postronnych;
- kontrolę o której mowa w punkcie należy ponowić po upływie dwóch, a następnie czterech godzin licząc od czasu zakończenia prac spawalniczych.

2. Przed przystąpieniem do prac spawalniczych komisja w składzie:

- 1/ przedstawiciel zarządcy Targowiska;
- 2/ właściciel/użytkownik pawilonu handlowego;
- 3/ wykonawca robót;

powinna:

- a/ dokonać oceny zagrożenia pożarowego prac i określić niezbędne wymagania przeciwpożarowe mające na celu niedopuszczenie do powstania i rozprzestrzenienia się pożaru,
- b/ wskazać osoby odpowiedzialne za zabezpieczenie miejsca wykonywania prac i ich przebieg oraz zabezpieczenie miejsca po zakończeniu pracy.

Z powyższych ustaleń komisja sporządza „Protokół zabezpieczenia prac niebezpiecznych pożarowo” **wg wzoru nr 1.**

W trakcie komisyjnej oceny zagrożenia prac należy w szczególności zwrócić uwagę na:

- a/ jakie są właściwości pożarowe materiałów znajdujących się w obrębie wykonywania prac oraz które z nich, w jaki sposób i gdzie należy przenieść na czas trwania prac,
- b/ w jaki sposób należy zabezpieczyć wszystkie miejsca i urządzenia, z których nie można usunąć materiałów palnych, lub które mogą przenosić wysokie temperatury poprzez przewodnictwo cieplne,
- c/ jakim sprzętem przeciwpożarowym należy zabezpieczyć miejsce wykonywania prac, czy nie można usunąć materiałów palnych, lub które mogą przenosić wysokie temperatury poprzez przewodnictwo cieplne.

Po wykonaniu zaleconych zabezpieczeń zarządca Targowiska, wydaje pisemne „Zezwolenie na przeprowadzenie prac niebezpiecznych pożarowo” **wg wzoru nr 2.**

Podczas wykonywania prac remontowo-budowlanych wymagających rozgrzewania za pomocą otwartego ognia smoły, lub innych materiałów - prace takie należy wykonywać w odległości minimum 5 m od pawilonów handlowych,

lub przylegających do nich placów składowych z materiałami palnymi.
Miejsce wykonywania takich prac musi być wyposażone w sprzęt umożliwiający likwidację zaistniałego pożaru.

3. ROZMIESZCZENIE PODRĘCZNEGO SPRZĘTU GAŚNICZEGO.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 21 kwietnia 2006r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych terenów (Dz.U. nr 80 z 2006r., poz. 563) przy rozmieszczaniu podręcznego sprzętu gaśniczego w strefach pożarowych zaliczonych do kategorii zagrożenia ludzi ZL I jedna jednostka masy środka gaśniczego 2 kg (3 dm³) zawartego w gaśnicach powinna przypadać na każde 100 m² powierzchni obiektu, przy zachowaniu odległości dojścia do sprzętu nie większej niż 30 m.

Przy rozmieszczaniu podręcznego sprzętu gaśniczego w obiektach należy stosować następujące zasady:

- sprzęt powinien być rozmieszczany w miejscach łatwo dostępnych i widocznych, przy wyjściach na zewnątrz pomieszczeń;
- miejsca ustawienia sprzętu powinny być wyraźnie oznakowane, a stosowane oznakowanie powinno być zgodne z Polskimi Normami;
- do sprzętu powinien być zapewniony dostęp co najmniej szerokości 1 m;
- sprzęt należy umieszczać w miejscach nie narażonych na uszkodzenie mechaniczne oraz oddziaływanie źródeł ciepła;
- sprzęt należy dobierać w zależności od grup pożarów jakie mogą wystąpić w obiekcie lub poszczególnych pomieszczeniach.

Każdy z pawilonów handlowych należy wyposażyć w 1 gaśnicę proszkową o masie środka gaśniczego min. 2 kg, przeznaczoną do gaszenia pożarów grupy A i B oraz urządzeń elektrycznych pod napięciem.

Na terenie pawilonów gastronomicznych dodatkowo należy zapewnić gaśnicę do gaszenia pożarów grupy F.

W pomieszczeniu ochrony Targowiska należy zapewnić koc gaśniczy oraz dwa agregaty gaśnicze proszkowe o masie środka gaśniczego 25 kg każdy, przeznaczone do gaszenia pożarów grupy A i B oraz urządzeń elektrycznych pod napięciem.

Podręczny sprzęt gaśniczy, ze względu na niewielkie rozmiary i niedużą ilość zawartego w nim środka gaśniczego, może skutecznie zostać użyty tylko w pierwszej fazie rozwoju pożaru, gdy paląca się powierzchnia jest mała. Może zatem być wykorzystany przez osobę, która zauważy pożar i od razu przystąpi do czynności gaśniczych. Dlatego też rozwiązania konstrukcyjne tych urządzeń gaśniczych i sposób ich obsługi umożliwiają posłużenie się nimi osobom dorosłym, nie mającym przeszkolenia specjalistycznego - na etykiecie urządzenia zawsze powinien być umieszczony opis sposobu oraz zakres użycia. Lecz najlepsze efekty dają w tym względzie tylko regularne ćwiczenia praktyczne.

Do podręcznego sprzętu gaśniczego zalicza się:

- gaśnice,
- małe agregaty gaśnicze,
- koce gaśnicze.

Gaśnice

Są to urządzenia, których całkowita masa nie przekracza 20 kg, zdolne do samodzielnego wyrzucania środka gaśniczego na skutek działania ciśnienia gazu, który spełnia rolę wyrzutnika. Zadziałanie gaśnicy następuje po otwarciu zaworu. Zawór może być otwierany za pomocą zbijaka lub dźwigni zabezpieczonych zawleczką. Uruchomienie gaśnicy powinno odbywać się w bezpośrednim sąsiedztwie źródła ognia, gdyż niewielka zawartość środka gaśniczego w butli ogranicza bardzo czas działania.

Gaśnice proszkowe

To urządzenia o różnej wielkości zawierające w butlach proszek gaśniczy oraz dwutlenek węgla lub azot (gazy obojętne) jako wyrzutnik. W celu uruchomienia małej gaśnicy, z zaworem przy butli należy wyszarpnąć zawleczkę zabezpieczającą dźwignię, a następnie nacisnąć dźwignię otwierającą zawór. W urządzeniach większych uruchomienie polega na wbiciu zbijaka i otwarciu zaworu w prądownicze przez wyszarpięcie zawleczki i naciśnięcie dźwigni. Z uwagi na różne rozwiązania techniczne stosowane w gaśnicach proszkowych warto zapoznać się ze wskazaniami umieszczonymi na etykiecie na butli. Proszek gaśniczy jest środkiem uniwersalnym, służy do gaszenia wszystkich rodzajów pożarów, niemniej przy działaniu na urządzenie elektryczne należy zachować odstęp nie mniejszy niż 1 metr. Należy uważać także, by nie gasić urządzeń, w których napięcie przekracza 1000 V.

Małe agregaty gaśnicze.

Agregaty gaśnicze to urządzenia większe od gaśnic. Z uwagi na większą masę umieszczane są zazwyczaj na wózkach dwukołowych. Zawartość środka w agregatach waha się w granicach od 25 do 150 kg. Stosowanie i obsługa agregatów praktycznie nie różni się od obsługi gaśnic. Podobnie jak gaśnice stosuje się agregaty pianowe, śniegowe i proszkowe.

Należy pamiętać o tym, żeby do gaszenia pożarów użyć odpowiednich środków. Tak więc do pożarów z grupy A używana jest woda, piana gaśnicza, proszek gaśniczy, dwutlenek węgla, do grupy B piana gaśnicza, proszek gaśniczy, dwutlenek węgla, natomiast do grup C i E proszek gaśniczy, dwutlenek węgla. Podczas doboru środka gaśniczego należy również pamiętać o tym, aby straty wywołane naszą działalnością nie były większe niż straty spowodowane samym pożarem.

Przy użyciu gaśnic (każdego typu) nie można gasić płonących na ludziach ubrań (należy to robić przy użyciu koca gaśniczego), obowiązuje również całkowity zakaz gaszenia przy użyciu wody lub gaśnic pianowych urządzeń pod napięciem - ponieważ grozi to porażeniem prądem, metali oraz karbidu. Przy użyciu wody nie

można gasić również tłuszczy, paliw oraz olejów.

Podczas gaszenia pożaru należy pamiętać, aby kierować strumień środka gaśniczego na palące się przedmioty lub obiekty od skraju ognia w kierunku środka. Podczas gaszenia przedmiotów ustawionych pionowo należy skierować strumień środka gaśniczego od góry w dół.

Koce gaśnicze.

Służą do izolacji dostępu tlenu do palących się materiałów. Wykonane są z tkaniny szklanej, niepalnej o powierzchni około 2 m². Użycie polega na szczelnym przykryciu małego, płonącego przedmiotu lub np. niewielkiego zbiornika z palącą się cieczą. Używając koca należy pamiętać, by przykrywać zarzewie ognia od swojej strony, aby uniknąć poparzenia ogniem. W przypadku gaszenia ludzi należy osobę przewrócić i przykryć ją szczelnie kocem. Koce gaśnicze można wykorzystywać do przenoszenia ewakuowanego mienia.

4. ORGANIZACJA AKCJI EWAKUACYJNEJ.

Zgodnie z § 13 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 21 kwietnia 2006r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych terenów (Dz.U. nr 80 z 2006r., poz. 563), zarządca Targowiska jest zobowiązany **co najmniej raz na dwa lata** przeprowadzić praktyczne sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji.

O planowanej próbną akcją ewakuacyjną należy powiadomić właściwego miejscowo komendanta powiatowej Państwowej Straży Pożarnej (komendant miejski PSP w Gorzowie Wlkp.) **nie później niż na tydzień** przed jej przeprowadzeniem.

4.1. Czynniki powodujące utrudnienia w ewakuacji ludzi.

Zadymienie pomieszczeń i dróg ewakuacyjnych - stwarza ono wielokrotnie większe niebezpieczeństwo dla ludzi niż pożar. Dym i znajdujące się w nim gazy pożarowe, jako produkt spalania rozprzestrzeniają się szybciej i przenikają do

odległych od miejsca pożaru części budynku oraz wszystkich pomieszczeń przez otwory instalacyjne w ścianach, stropach, szczeliny w drzwiach, a także inne otwory pomiędzy pomieszczeniami i kondygnacjami.

Dym jest często zwiastunem pożaru, którego źródło bywa ukryte lub niedostępne, działa drażniąco na drogi oddechowe wywołując kaszel i krztuszenie się oraz na oczy powodując ich łzawienie jak również z powodu małej przejrzystości utrudnia poruszanie się. Przebywanie przez ludzi w przestrzeni zadymionej stwarza psychozę lęku, a nawet paniki w obawie zatrucia się, doznania obrażeń, zaślabnięcia lub śmierci.

Gęstość zadymienia jest większa w górnej części pomieszczeń, gdzie dym przenika wraz z unoszącym się ciepłym powietrzem nagrzanym w wyniku powstałego pożaru. Gęstość dymu może być tak duża, że niewidoczne stają się światła lamp zawieszonych pod stropami lub nad drzwiami wyjściowymi oraz znaki bezpieczeństwa określające kierunek ewakuacji.

Ponadto rozgrzane cząsteczki dymu są nośnikami ciepła co może powodować, że dym na drodze swojego rozprzestrzeniania będzie powodował zapalenie znajdujących się tam materiałów palnych przyspieszając rozprzestrzenianie się pożaru.

Toksyczne produkty rozkładu i spalania - powstające w warunkach pożaru rozprzestrzeniają się wraz z dymem. Stanowią one największe niebezpieczeństwo dla życia ludzi. Szczególnie niebezpieczne są: tlenek węgla, cyjanowodór, czterochlorek węgla, fosgen. Powodują one silne zatrucia organizmu, niedotlenienie mózgu, zaburzenia w oddychaniu, utratę przytomności.

Występowanie wysokich temperatur i płomienia - może powodować odcięcie dróg ewakuacyjnych. Jest naturalnym czynnikiem budzącym u ludzi strach, co może powodować zachowania utrudniające lub uniemożliwiające ewakuację, z których najniebezpieczniejszym jest panika.

Uszkodzenia i zniszczenia elementów i konstrukcji budowlanych - mogą występować już po 10÷15 min trwania pożaru (zniszczeniu ulegają konstrukcje stalowe). Wystąpienie ich może stworzyć zagrożenie dla życia ludzi, utrudnić lub uniemożliwić ewakuację.

4.2. Poruszanie się w warunkach zadymienia.

Postępowanie w pomieszczeniach zadymionych jest zagadnieniem bardzo istotnym ze względu na bezpieczeństwo osób przebywających na terenie obiektu w którym powstał pożar. Szczególnie istotne jest poruszanie się w przestrzeni zadymionej poziomej (poziome ciągi piesze).

Przy silnym zadymieniu w tej przestrzeni należy posuwać się w pozycji pochylonej, lub czołgając się tak aby głowa znajdowała się jak najbliżej ziemi gdzie występuje największy dopływ świeżego powietrza.

4.3. Zasady ogłaszania alarmu.

Rozpoczęcie akcji ewakuacyjnej ogłaszane jest przez podanie komunikatu głosem:

UWAGA, UWAGA na terenie obiektu powstał pożar, proszę zachować spokój i opuścić teren Targowiska.

Wszystkie osoby przebywające na terenie Targowiska muszą zostać powiadomione o rozpoczęciu akcji ewakuacyjnej.

4.4. Ogólne zasady organizacji akcji ewakuacyjnej.

1. Po ogłoszeniu sygnału o ewakuacji pracownicy ochrony Targowiska mają obowiązek otworzyć wszystkie wyjścia prowadzące na zewnątrz obiektu. Po otwarciu wyjść wychodzi na zewnątrz budynku, gdzie oczekuje na przybycie jednostek Straży Pożarnej i udziela niezbędnych informacji dowódcy zastępu Straży Pożarnej przybywającemu na miejsce zdarzenia.

2. Na terenie pawilonów handlowych należy wyłączyć wszystkie urządzenia, które mogą stwarzać dodatkowe zagrożenie podczas prowadzonych działań ratowniczo-gaśniczych. Za wykonanie tych czynności odpowiedzialni są: właściciele/użytkownicy poszczególnych pawilonów.
3. Wszystkie inne osoby przebywające na terenie Targowiska, po ogłoszeniu ewakuacji, powinny opuścić jego teren.

5. POSTĘPOWANIE NA WYPADEK POŻARU.

Działania w sytuacji zaistnienia pożaru można podzielić na dwa etapy:

- 1/ od chwili zauważenia pożaru, do czasu przybycia pierwszych jednostek Straży Pożarnej,
- 2/ od przybycia na miejsce zdarzenia jednostek Straży Pożarnej, do ugaszenia pożaru.

Działania realizowane do chwili przybycia jednostek Straży Pożarnej - działaniami kieruje ochrona Targowiska.

1. Osoba, która pierwsza zauważy pożar ma obowiązek powiadomić o jego zaistnieniu wszystkie osoby znajdujące się w strefie zagrożonej oraz pracowników ochrony Targowiska.
2. Po otrzymaniu informacji o pożarze, pracownik ochrony Targowiska alarmuje Straż Pożarną przekazując następujące informacje:
  - a/ dokładne określenie gdzie i co się pali,
  - b/ imię i nazwisko osoby zgłaszającej pożar,
  - c/ numer telefonu z którego przekazywane jest zgłoszenie.

Słuchawkę telefonu można odłożyć po potwierdzeniu przyjęcia zgłoszenia przez dyspozytora Straży Pożarnej.

3. Wszyscy pracownicy, przebywający na terenie Targowiska, powinni przystąpić do akcji ewakuacyjnej, realizując zadania określone w „Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego” w dziale: organizacja akcji ewakuacyjnej.
4. Przed opuszczeniem pawilonów handlowych należy wyłączyć wszystkie znajdujące się w nich instalacje i urządzenia, które mogą stwarzać dodatkowe zagrożenie w warunkach pożaru.
5. Osoby znajdujące się najbliżej miejsca pożaru powinny podjąć działania gaśnicze przy wykorzystaniu podręcznego sprzętu gaśniczego w celu jego likwidacji, lub nie dopuszczenia do jego rozprzestrzenienia się.

Działania realizowane po przybyciu na miejsce zdarzenia jednostek Straży Pożarnej.

1. Pracownicy ochrony Targowiska mają obowiązek nawiązać współpracę z dowódcą akcji ratowniczo-gaśniczej. Podporządkować się wszystkim jego poleceniom.
2. Wszyscy pracownicy są zobowiązani do udzielania dowódcy akcji ratowniczo-gaśniczej informacji niezbędnych do prowadzenia działań, oraz wykonywania wydanych przez niego poleceń.
3. Po ugaszeniu pożaru i zakończeniu działań, zarządca Targowiska ma obowiązek przejąć od dowódcy akcji pogorzelnisko, zapewnić jego dozór przez czas określony przez Straż Pożarną, zabezpieczyć mienie.

6. ORGANIZACJA I ZASADY ZAZNAJAMIANIA PRACOWNIKÓW Z PRZEPISAMI PRZECIWPOŻAROWYMI.

Obowiązek zorganizowania i prawidłowego przeprowadzenia szkolenia wszystkich grup pracowników, w zakresie ochrony przeciwpożarowej ciąży na pracodawcy.

Celem szkolenia przeciwpożarowego jest:

- zaznajomienie pracowników z zagrożeniem przeciwpożarowym występującym na terenie obiektów;

- pouczenie pracowników o sposobach eliminowania zagrożenia pożarowego, zasadach zachowania bezpieczeństwa pożarowego w obiektach;
- wskazanie sposobów postępowania na wypadek pożaru, likwidacji pożarów małych, zasad ewakuacji ludzi i mienia oraz zasad stosowania różnych sposobów ratownictwa osób zagrożonych;
- nauczenie pracowników obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego i urządzeń przeciwpożarowych, oraz zasad i sposobów ich używania;
- zapoznanie pracowników z postanowieniami " Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego " oraz innymi obowiązującymi na terenie obiektu przepisami w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

Wszystkich pracowników obowiązuje szkolenie wstępne, szkolenie okresowe.

Szkolenie wstępne powinno być prowadzone dla pracowników nowo przyjętych, a w ramach prowadzonego szkolenia pracownika należy zapoznać z " Instrukcją bezpieczeństwa pożarowego " obowiązującą na terenie Targowiska, przeprowadzić instruktaż w zakresie obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego, zapoznać z układem dróg ewakuacyjnych na jego terenie.

Po zakończeniu szkolenia wstępnego pracownik podpisuje oświadczenie o odbyciu szkolenia **wzór nr 3**, które załącza się do akt osobowych pracownika.

Szkolenie okresowe należy organizować raz na trzy lata, w ramach realizowanego obowiązkowego szkolenia bhp, należy uwzględnić następującą tematykę bezpieczeństwa pożarowego:

- obowiązki pracowników w zakresie ochrony przeciwpożarowej;
- przyczyny powstawania i rozprzestrzeniania się pożarów;
- postępowanie na wypadek pożaru - alarmowanie Straży Pożarnej;
- ewakuacja - wymogi przepisów, zasady prowadzenia;
- podręczny sprzęt gaśniczy - przeznaczenie i obsługa;
- podstawowe przepisy przeciwpożarowe obowiązujące na terenie Targowiska.

Zaświadczenie o odbyciu takiego szkolenia załącza się do akt osobowych pracownika. Realizatorem tematyki szkolenia powinna być osoba posiadająca w tym zakresie wymagane uprawnienia określone w Rozporządzeniu MSWiA (4). Za terminową i prawidłową organizację szkoleń, oraz ich właściwe dokumentowanie odpowiadają poszczególni pracodawcy (właściciele pawilonów).

7. TELEFONY ALARMOWE.

OGÓLNY NUMER ALARMOWY	- 112
POLICJA	- 997
STRAŻ POŻARNA	- 998
POGOTOWIE RATUNKOWE	- 999
POGOTOWIE ENERGETYCZNE	- 991
POGOTOWIE WODNO-KANALIZACYJNE / OCHRONA	- 95 727 96 17
ZARZĄDCA TARGOWISKA	- 95 727 96 22

8. WYKAZ PODSTAWOWYCH PRZEPISÓW PRZECIWPOŻAROWYCH OBOWIĄZUJĄCYCH NA TERENIE OBIEKTU.

1. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991r. o ochronie przeciwpożarowej
(Dz.U. 1991, Nr 81, poz. 351 z późniejszymi zmianami).
2. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia
21 kwietnia 2006r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów
budowlanych i terenów (Dz.U. nr 80, poz. 563).
3. Ustawa z dnia 7 lipca 1994r. Prawo Budowlane (Dz.U. 1994, Nr 89, poz.414
z późniejszymi zmianami).
4. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia
8 grudnia 1998r. w sprawie wymagań w zakresie kwalifikacji zawodowych
oraz dotyczących warunków fizycznych i psychofizycznych osób zatrudnionych
w jednostkach ochrony przeciwpożarowej, a także w zakresie kwalifikacji zawodowych
innych osób wykonujących czynności z zakresu ochrony przeciwpożarowej (Dz.U.
1998, Nr 159, poz. 1050).
5. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia
16 czerwca 2003r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę
oraz dróg pożarowych (Dz.U. 2003, Nr 121, poz. 1139).
6. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia
16 czerwca 2003r. w sprawie uzgadniania projektu budowlanego pod względem
ochrony przeciwpożarowej (Dz.U. 2003, Nr 121, poz. 1137).
7. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002r. w sprawie warunków
technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie
(Dz. 2002, Nr 75, poz. 690 z późniejszymi zmianami).